

DE STELLING:

‘Nederland heeft weinig veteraanbomen. Dat komt door onze obsessie met veiligheid’

In Nederland heeft veiligheid meestal de hoogste prioriteit bij het verzorgen van bomen; we willen niet verantwoordelijk zijn voor schade die een ander kan oplopen. Daarom worden typische kenmerken van oude bomen, zoals holtes, zwammen, grillige stammen en een reducerende kroon, al snel als zwakte en risico gezien. Hebben we daarom zo weinig veteraanbomen? We legden onze stelling voor aan een aantal mensen in het vak.

HENRY KUPPEN
DIRECTEUR EN BOOMAMBASSADEUR BIJ TERRA NOSTRA
FUNCTIONEEL

‘Als een boom ergens bij gebaat is, dan is het rust en accepteren van natuurlijke processen’

Functioneel

‘Het merendeel van de Nederlanders is opgegroeid met een grondhouding waarin weinig respect is voor de leeftijd van bomen. We vinden het gewoon dat bomen ons ten dienste zijn en vooral iets voor ons moeten opleveren. Binnen dat beeld past doorgaans geen oude, krakkemikkige boom. Onze hele leefomgeving benaderen we vanuit het perspectief van de mens, waarbij alles voor de méns functioneel dient te zijn.’

‘Better safe than sorry’

‘Toppunt van functionele “natuur” is de ruilverkaveling die jaren geleden ingezet is en die uiteindelijk de natuur meer kwaad dan goed heeft gedaan. Voeg daarbij een typisch Nederlandse component, gebrek aan ruimte, wat resulteert in een landschap dat permanent op de schop is. Daarbij hebben we de laatste decennia een sterk risicomijdend beheer ontwikkeld met als algemene, ongeschreven regel: *better safe than sorry*. Voeg dit allemaal bij elkaar en je hebt het resultaat van onze cultuur: een restant van een handvol veterane bomen. Als een boom ergens bij gebaat is, dan is het rust en accepteren van natuurlijke processen. Daar ontbreekt het in onze cultuur aan.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

GEERT STARRE

EIGENAAR BOOM7 EN SECRETARIS NATUURBESCHERMINGSWACHT MEPEL

‘Voor afwegingen inzake de natuur is de bestuursrechter ziende blind’

Te streng

‘In Duitsland, waar de boomveiligheidscontrole zo’n beetje uitgevonden is, zie ik een verandering. Door bastkevers sterven hele bospercelen. Er is geen kappen meer tegen, daarom lijkt er een verschuiving gaande, namelijk acceptatie van een hoger risico. Er worden wel waarschuwingbordjes neergezet, maar er is geen weg of pad gesloten.

Ondertussen ben ik er als boomverzorger trots op dat er weinig slachtoffers vallen als het in Nederland zeldzaam hard stormt. Kennelijk zijn we goed in het beoordelen van risico's, maar misschien te streng en moeten we een hoger risico accepteren in ruil voor meer veteranenbomen.

Erger is echter de omgang met onze bomen. Helaas is de vergunningverlener en bestuursrechter bij evenementen in parken blind voor schade. Juist in parken zouden veteranenbomen, met hun gebreken en hun habitat, streng beschermd moeten zijn.’

Onredelijk soepel

‘De bestuursrechter is in elk aspect onredelijk soepel voor de initiatiefnemer en de vergunningverlener. Voor afwegingen inzake de natuur is de bestuursrechter ziende blind. Als bestuurder van de Natuurbeschermingswacht heb ik hier veel negatieve ervaringen mee, de laatste: Rammstein. Wat betreft milieurecht heeft de Raad van State niets geleerd van de toeslagenaffaire en bieden ze geen bescherming, door onmogelijke eisen te stellen inzake bewijslast en leggen ze alles absurd streng uit in het nadeel van behoud. Kijk maar naar de zaken ECLI:NL:RVS:2023:2595 en ECLI:NL:RBNNE:2023:2748: “het onderdeel natuur hoeft niet te worden meegenomen”’.

JEROEN PHILIPPONA

SECRETARIS VAN DE BOMENSTICHTING ZUTPHEN EN COÖRDINATOR LANDELIJK REGISTER MONUMENTALE BOMEN

‘Er moet een specifiek beleid komen voor het behoud van veteranenbomen dat geldt in alle gemeenten’

Dichtbevolkt land

‘Honderd jaar geleden waren er ook al weinig veteranenbomen in Nederland. Dat komt onder meer doordat de laaggelegen, natte polders in het westen minder geschikt zijn om bomen het veterane stadium te laten bereiken. Op hogere zandgronden zijn de omstandigheden gunstiger en daar vind je meer oude bomen. Ook is Nederland een dichtbevolkt land met veel wegen en bebouwing. Dat verklaart een cultuur waarin veiligheid een hoge prioriteit heeft. In het Verenigd Koninkrijk is er bijvoorbeeld veel meer een cultuur om landschappen met veterane bomen te beschermen. Ook onze voorkeur voor uniforme bomenlanen is een ongunstige factor. Sommige beheerders lieten de hele laan vervangen zodra vijftig procent van de bomen slecht was. Gelukkig komt er nu meer ruimte voor een gevarieerd beeld, met diverse boomsoorten of verschillende leeftijden.’

Asfalt bij de Heilige Eik

‘De Bomenstichting vindt dat in Nederland het accent te sterk op veiligheid ligt en op economische belangen, waaraan zorg voor (veteranen) bomen ondergeschikt is. Enkele jaren geleden werd bijvoorbeeld de kruising bij de eerbiedwaardige Heilige Eik van Den Hout geasfalteerd, terwijl er daarvoor waterdoorlatende klinkers lagen! Met een goed en landelijk afgestemd veteranenbeleid kan zoiets niet zomaar gebeuren. Er moet daarom een specifiek beleid komen voor het behoud van veteranenbomen dat geldt in alle gemeenten. De Bomenstichting is recent gestart met een werkgroep die zulk beleid gaat uitwerken. Een andere goede ontwikkeling is dat de VETcert-certificering beschikbaar is voor boombeheerders; meerdere mensen beschikken inmiddels over dit certificaat.’